

bewustwording creativiteit zingeving

Centrum voor Pastoraat en Therapie

Opleiding: *Transpersoonlijke Therapie*

Waarom naast de vele opleidingsmogelijkheden op het gebied van pastoraat en hulpverlening nog een nieuwe opleiding erbij? Voor de manier waarop we bij Spectrum pastoraat en therapie willen integreren, bestaat nog geen opleiding. Wij geloven dat de *liefde van God* het meest gezonde is voor elk mens en dus de kern van therapie, ongeacht de therapeutische methode of stroming. Ook ongeacht of de cliënt dit erkent en expliciet wil betrekken bij de therapie. Gods liefdevolle bedoeling met de mens is namelijk ook in de orde van de schepping terug te vinden en kan door middel van zuivere waarneming door iedereen ontdekt en herkend worden. Zo bezien vallen christelijke therapie en pastoraat samen. Kenmerkend voor onze manier van werken is dan ook optimale *integratie* van pastoraat en therapie.

Kennis en vaardigheid met betrekking tot de menselijke psyche is onmisbaar in zowel therapie als pastoraat. Deze professionele 'know how' dient echter wel *beziel* te zijn door de Geest van Christus. Hij is de concrete uitdrukking van Gods weg met ons, Gods waarheid over ons en onze wereld en over zichzelf, Gods leven dat hij ons wil geven. Kortom: Gods Liefde voor ons.

De *beroepshouding* van de therapeut is geïnspireerd op Gods hart voor mensen zoals we dat begrijpen uit de bijbelse boodschap van Jezus Christus: aanvaarding (dus totaal), liefde (dus onvoorwaardelijk), goedheid (dus vol genade), recht (dus zuiver), waarheid (dus eerlijk), aanwezigheid (dus betrouwbaar).

Wij werken daarom met en vanuit ons hart. Dit wil zeggen dat de therapeut zichzelf als mens werkelijk opent en geeft in het *direct menselijke contact*. De therapeut is zelf dus ook helemaal *als mens* aanwezig: kwetsbaar en eerlijk. Alleen zo kan Gods waarheid en liefde door de therapeut heen richting de cliënt stromen. Therapeutische deskundigheid moet zo ingezet worden dat het dit directe hartscontact niet in de weg zit of vervangt maar juist bevordert. Dit direct menselijke contact is niets anders dan wat in de christelijke kerk 'gemeenschap der heiligen' heet.

Transpersoonlijk

Therapie is niet de aanduiding van een specialistische deskundigheid en methodiek maar krijgt weer de betekenis die het woord in de Bijbel heeft: herstel van het leven als gevolg van de verbinding met Christus in wie Gods weg, waarheid en leven voor de mens gegeven zijn. Therapie is dan ook niet gefocust op het oplossen van problemen of behandelen van ziektes, maar op het (her)ontdekken van de weg naar het gezonde leven zoals God dat aanwijst. Zo verstaan vindt therapie plaats binnen de context van 'gemeenschap der heiligen' waar geen eenzaamheid meer is. Eenzaamheid is een gevolg van het kwijt zijn van de mogelijkheid om contact te maken. Het gaat hier om de weg naar jezelf, de ander en de Ander. De therapeut is dan de gids die meeloopt en richting geeft. In en vanuit dit perspectief kijken we met de cliënt naar de hulpvraag als een kans of uitdaging om (weer) af te stemmen op de bedoeling van God. Die bedoeling lezen we af uit de waarheid van Gods Woord en uit de werkelijkheid van Gods schepping (scheppingsorde). Gods waarheid en werkelijkheid zijn het grotere geheel dat boven de persoon van de cliënt uitstijgt. Door zich te verbinden met en te voegen naar dat bovenpersoonlijke geheel, vindt de cliënt gezondmaking van het leven. Hierom heet onze benadering *Transpersoonlijke Therapie*. Geloof is dus geen middel om een therapeutisch effect te bereiken, maar het grotere perspectief van waaruit en waarbinnen elk werk van een christen heeft plaats te vinden. Dus ook therapeutisch werk.

Licht

Alles wat je leert in deze opleiding gaat ten diepste over hoe je een ander kunt helpen in Gods Licht naar zichzelf te kijken en te gaan leven. Als in de prisma van ons leven het Licht breekt, ontstaat er kleur. Als je heel precies bent kan zelfs het hele SPECTRUM zichtbaar worden. Veel mensen die in therapie komen ervaren het leven als kleurloos. In therapie leer je weer in het Licht te gaan staan. Eerst zie je dan je schaduw, de donkere kanten van jezelf. Daarom willen we vaak uit het Licht weg. Toch kan heling pas komen als we in het Licht onszelf eerlijk onder ogen zien, zowel onze schaduw als de mooie kleur die in het licht weer openbreekt. Door mensen te leren voor beide kanten verantwoording te nemen help je ze meer mens te zijn die leeft van Gods liefde. Deze liefde is leidend voor hoe je leert werken met mensen. De liefde weet wanneer ze zacht en mild heeft te zijn en wanneer confronterend en frustrerend. Het komt aan op heel precies afstemmen op wat deze ene mens op dit ene moment nodig heeft. En altijd is de sfeer van genade voelbaar: mensen mogen fouten maken en daardoor leren. Dit geldt niet alleen voor je cliënt maar ook voor jou als pastor of therapeut. Als je een ander wilt leren in het Licht te gaan staan, zul je daar eerst zelf moeten gaan staan. Dus ook met je schaduw geconfronteerd willen worden en leren genadig voor jezelf te zijn. Wanneer er aanleiding voor is kan het zijn dat je bij een van de opleiders een stukje van je eigen proces verder uitwerkt, wat dan meteen als voorbeeldsessie dient zodat je medestudenten kunnen meemaken hoe een sessie er praktisch uit kan zien. Deze opleiding is alleen voor mensen die bereid zijn zich in Gods Licht te laten ontmaskeren en zuiveren.

Ervarend

In deze opleiding leer je *ervarend* te werken. Dit wil zeggen dat je leert hoe je iemand kunt helpen ervaringen op te doen die leiden tot inzichten en ontdekkingen die helend, leerzaam en stimulerend zijn om te komen tot een meer gezonde manier van leven. Hiervoor moet iemand soms eerst leren weer echt te voelen wat hij ervaart. En ook leren zien welke gedachten en denkmanieren hij vanuit zijn ervaringen heeft ontwikkeld. Dus contact maken met wat er in je omgaat en vervolgens vanuit die binnenwereld contact maken met de (A)nder. Door het oefenen van dit contact naar buiten toe leert iemand nieuwe manieren van doen waardoor hij zichzelf kan verbinden en tegelijk voor zichzelf zorgen, steeds passend bij de situatie en het moment. Zo wordt gezonde gemeenschap mogelijk. De nieuwe ervaringen in pastoraat of therapie kunnen in eerste instantie spanning en angst oproepen. Daarom doet de ander die ervaringen allereerst op aan jou als pastor of therapeut. Als helper ben je als het ware beschikbaar voor de ander om op te oefenen. Bijvoorbeeld oefenen in contact maken, kwetsbaar durven zijn, boos worden, vertrouwen, ruimte innemen, grenzen aangeven enz. Dit betekent dat jij als helper zelf ook kwetsbaar het contact in moet durven gaan. Werken op de

Spectrum-manier is ook voor de pastor en therapeut altijd weer spannend. Als je voor deze opleiding kiest zie je ervan af jezelf veilig te verschuilen in je rol als deskundige.

Wat ga je leren?

Tijdens de opleiding leer je anderen te begeleiden vanuit de Spectrumvisie: een benadering waarbij je professionele deskundigheid en je christelijke inspiratie en motivatie integreren:

- Je leert:
- Werken vanuit je hart zodat in jouw interventies Gods liefde kan stromen.
  - Als mens je werkelijk te verbinden met de ander zonder verstrikt te raken in zijn of haar gedrag en energie.
  - De betekenis van Christus voor het psychosociale functioneren te begrijpen en te communiceren als profeet, priester en koning.
  - Theoretische kennis, praktische werkvormen en professionele vaardigheden om je mogelijkheden als christelijke helper deskundig en effectief in te zetten.
  - In de overdracht en tegenoverdracht werken omdat je dan zelf ook echt aanwezig bent in de relatie

Opzet

De opleiding is een 4-jarig traject. Wanneer je als *vrijwilliger* in het pastoraat je meer wilt laten toerusten in je pastorale houding en wat betreft psychosociale thematiek, kun je ervoor kiezen alleen de eerste twee jaar te volgen. Degenen die *beroepsmatig* aan het werk willen als transpersoonlijk therapeut kunnen in het derde en vierde leerjaar verder werken aan hun professionalisering. Het ligt in de bedoeling de 4-jarige opleiding kwalitatief zo op te zetten dat we te zijner tijd in aanmerking komen voor officiële validatie en erkenning binnen het beroepsveld. Dit geeft afgestudeerde studenten de mogelijkheid zich aan te sluiten bij een beroepsvereniging en via die weg ook erkenning te krijgen door een deel van de zorgverzekeraars.

1^e jaar Basishouding

- zuivering van innerlijke houding als helper

2^e jaar Helingstechnieken basis

- theoretische basiskennis
- praktische basisvaardigheid

drempel tussen basisopleiding en beroepsopleiding

3^e jaar Helingstechnieken vervolg

- verdieping theoretische kennis
- verscherping praktische vaardigheid

4^e jaar Koptechnieken + supervisie

- verfijning pastoraal therapeutische houding
- koptechnieken en -werkvormen
- onder supervisie werken met klanten

Voor wie?

De opbouw van de opleiding bestaat dus uit twee programma's van elk twee jaar. Voor wie het pastorale of therapeutische vak nieuw is en daarin een beroepsopleiding wil doen, is het nodig om het totale programma van vier jaar te doen. Mensen die vooral als vrijwilliger in het pastoraat zichzelf willen laten toerusten kunnen zich beperken tot de eerste twee leerjaren. En dan zijn er nog de mensen die al een beroepsopleiding hebben gedaan op het vlak van pastoraat of hulpverlening,

zoals predikanten, maatschappelijk werkers, psychotherapeuten e.a. en die in hun werk willen leren hun professionaliteit meer te integreren met hun christen-zijn. Zij kunnen ervoor kiezen alleen het eerste of alleen de eerste twee leerjaren te volgen. De integratie van geloof en ervaring en van hulpverlening en pastoraat zijn in die eerste twee jaar leidraad van het programma. Omdat de kern van hoe wij werken gaat om je houding en je hart, is er geen opleidingsnivo vereist voor deze opleiding. Wel zul je in staat moeten zijn enige literatuur door te werken, vooral wanneer je ook het derde en vierde jaar wilt doen.

Eigen Wijze Dagen

Met de klanten van Spectrum houden we elk najaar en voorjaar zogenaamde Eigen Wijze Dagen. We trainen dan therapeutische basistechnieken waarbij we een thema doorwerken vanuit het geheel van ons mens zijn: geestelijk, psychisch en lichamelijk. Deze meer algemene technieken van gezond leven zijn van basaal belang voor het therapeutische proces. Daarom maken ze ook deel uit van het opleidingsprogramma. Voor iedere student is gedurende de eerste drie jaren van de opleiding deelname aan de Eigen Wijze Dagen verplicht.

1^e jaar Basishouding

In het eerste leerjaar ben je bij het aanleren van de basisvaardigheden veel met je eigen proces bezig. De eerste 'lading' op de thema's in jouw leven heb je al opgeruimd voordat je aan deze opleiding begon. Dit wil zeggen dat je een proces bent aangegaan waarin je echt verbinding hebt gemaakt met je gevoelens en behoeften en verantwoordelijkheid bent gaan nemen voor de meest beladen thema's van jouw leven. De opleiding is geen alternatief voor therapie. In het eerste leerjaar gaat het erom je basishouding als helper verder te zuiveren. Bij het aanleren van de therapeutische en pastorale vaardigheden kom je onvermijdelijk de drie basisleugens tegen waarmee je jezelf als helper voor de gek kunt houden. Dat zijn tegelijk de leugens die je van de genade van God weghouden: 1. Ik kan het zelf goed doen (trots). 2. Ik moet het zelf goed doen (angst) 3. Ik doe het zelf goed (illusie). Je krijgt feeling met wat 'werken met je hart' is. Iemand werkelijk willen aanvaarden en begrijpen vraagt meer dan de standaard gesprekstechnieken. Je gaat ontdekken hoe spannend en lastig het is je hart werkelijk te openen en te laten spreken. En natuurlijk ook wat het verschil is wanneer je door je eigen spanning en angst heen wel werkelijk met je hart op de ander betrokken bent. Ook ga je in dit jaar veel leren over dienstbaarheid. Talloze hulpverleners en pastoren zijn overbelast geraakt, of gefrustreerd en teleurgesteld door allerlei misvattingen over dienen. Zuivere dienstbaarheid hoeft je niet te slopen maar geeft juist energie. Al met al maak je zo (verder) kennis met de heel eigen visie, sfeer en werkpraktijk van Spectrum waarvan het kenmerk is dat het geestelijke, psychische en lichamelijke steeds alle drie tegelijk aan de orde zijn.

Tijd: 8 bijeenkomsten van 6 aaneensluitende dagdelen + 2 keer de Eigen Wijze Dagen

Kosten: 1^e opleidingsjaar € 4.452,--

2^e jaar Helingstechnieken basis

In dit jaar begin je echt met het uitbouwen van je pastoraal-therapeutische 'know how'. Hierbij gaan theoretische kennis en het praktisch oefenen van de vaardigheden hand in hand. In dit jaar richten we ons op basisvaardigheden zoals: zorgvuldig waarnemen; werken in het hier en nu; je eigen 'gewaar zijn' als luisterantenne; de ander helpen gevoel te ervaren en gebruiken in contact; werken met blokkades; omgaan met weerstand; energiebeheer begrijpen en er mee werken; het goede gespreks- of werkpunt vinden; contactvermijding herkennen en oppakken; het lijf gebruiken; karaktertypes herkennen; werken met innerlijke conflicten; aanraken; werken met verbeelding; achtergrond van familiesysteem begrijpen; basisregels voor relaties toepassen e.a. Bij al deze vaardigheden is ook steeds aan de orde hoe je ze kunt inzetten als gezant van Christus, bijvoorbeeld bij het bidden, hand opleggen, zegenen, biecht afnemen, vergeving of bevrijding bedienen, vermanen en andere priesterlijke, profetische of koninklijke interventies. De helingstechnieken gaan

je helpen om bij al deze pastorale taken goed te onderscheiden zorgvuldig af te stemmen op de ander en je interventies precies te timen. Door gestructureerde oefening met deze technieken leer je zo ervarenderwijs hoe pastoraat en therapie in de praktijk in elkaar overvloeien.

Tijd: 8 bijeenkomsten van 6 aaneensluitende dagdelen. (Van maandagavond tot woensdagmiddag of van woensdagavond tot vrijdagmiddag) + 2 keer de Eigen Wijze Dagen (van donderdagavond tot zaterdagmiddag)

Kosten: 2^e opleidingsjaar € 4.452,--

Start: September 2011

3^e jaar Helingstechnieken vervolg

Wanneer je bent doorgestroomd naar het 3^e leerjaar betekent dit dat je kiest voor een opleiding waarmee je eventueel beroepsmatig aan het werk kunt. Je zult in dit jaar dan ook worden ingewijd in inzichten en werkwijzen van de Groepsdynamica; Gestalttherapie; Bio-energetisch lichaamswerk; Systemische therapie; Psychodrama; Psychosynthese en Voice Dialogue. Naast de opleidingsdagen zul je ook flink de therapeutische literatuur gaan induiken. Met andere woorden: de basistechnieken van het tweede jaar ga je nu verder professionaliseren door ze ook te begrijpen vanuit de theoretische achtergrond en meer te verfijnen in de praktische toepassing. Op de Eigen Wijze Dagen ben je niet meer gewoon deelnemer maar student die bij wijze van praktijkoefening taken en opdrachten krijgt.

Tijd: 8 bijeenkomsten van 6 aaneensluitende dagdelen. (Van maandagavond tot woensdagmiddag of van woensdagavond tot vrijdagmiddag) + 2 keer de Eigen Wijze Dagen (van donderdagavond tot zaterdagmiddag)

Kosten: 3^e opleidingsjaar: in lijn van 1^e en 2^e jaar. T.z.t. precies vast te stellen

Start: September 2012

4^e jaar Koptechnieken en supervisie

In dit jaar ga je voor het eerst met 'echte' klanten werken die je zelf werft. Je werkt zelfstandig met deze mensen en krijgt daarbij vanuit de opleiding supervisie. Tijdens de bijeenkomsten kunnen er casussen en vragen worden ingebracht. Koptechnieken die in dit laatste jaar langs komen zijn o.a. landschapswerk; werken met verhalen (Bijbelverhalen of sprookjes); werken met dromen; werken rond trauma's; individueel werken met systemische principes e.a.

Verder staat dit jaar in het teken van verfijning van de pastoraal therapeutische houding. Met volle aandacht er zijn voor de ander, vraagt dat je in verbinding bent met je eigen hart. Alleen met je hart kun je ook de verbinding met Christus aangaan zonder wie je niets kunt beginnen. Dit 'in verbinding zijn' is nodig om met je waarneming en bewustzijn optimaal aanwezig te zijn in het hier en nu. De meditatieve levenshouding van waaruit je als pastor of therapeut werkt heeft oefening nodig. In deze laatste fase van de opleiding leer je de 'geestelijke oefening' aan als gewoonte of basisritme in je leven. Je kunt denken aan woorden als verstillig, vertraging, concentratie, aandacht, bewustzijn en onophoudelijk gebed.

Tijd: 10 bijeenkomsten van 6 aaneensluitende dagdelen. (Van maandagavond tot woensdagmiddag of van woensdagavond tot vrijdagmiddag)

Kosten: 4^e opleidingsjaar in lijn van 1^e en 2^e jaar. T.z.t. precies vast te stellen

Start: September 2013

Leerlijn praktijkvoering

Degenen die van plan zijn een eigen praktijk op te zetten en zich aan te sluiten bij een beroepsvereniging kunnen gedurende het 3^e en 4^e opleidingsjaar de leerlijn *Praktijkvoering* als extra pakket volgen. Hierin zijn opgenomen een aantal modules rond het voeren van een praktijk, zoals het opstarten van een praktijk; ethisch-juridische aspecten; ondernemerschap en belasting e.d. Ook zal er voldaan moeten worden aan een aantal toelatingscriteria van de beroepsvereniging de NVPA in de sfeer van stage, leertherapie en supervisie en kennis van DSM-IV categorisering en psychopathologie. De modules in deze leerlijn zullen verzorgd worden door gastdocenten. De kosten van deze extra leerlijn zijn niet bij de opleidingskosten inbegrepen. Voor deze extra investering kun je ongeveer rekenen op:

- module DSM-IV	8 dagdelen	€ 600,--
- module praktijkvoering	3 dagdelen	€ 225,--
- 7 leertherapiesessies		€ 525,--
- 3 supervisiesessies bij LVSB-supervisor		€ 225,--

Deze gegevens zijn gebaseerd op tarieven en NVPA-criteria in 2009 en zijn dus niet meer dan een globale indicatie. Aan deze informatie kunnen geen rechten ontleend worden. Vermoedelijk gaat de NVPA HBO-opleidingsniveau als toelatingscriterium hanteren.

De berekening van de opleidingskosten is gebaseerd op huisvesting in een eigen locatie, dus incl. overnachting, ontbijt en lunch. Wij werken aan een zo spoedig mogelijke realisatie hiervan. Zolang dit nog niet is gelukt kan er een meerprijs komen voor verzorging in een externe accommodatie.

Bovenstaande opzet is een voorlopig programma. In de verdeling van de verschillende elementen over de leerjaren kunnen gaandeweg de ontwikkeling van de opleiding nog wijzigingen komen.

Intervisie

Gedurende het 2e en 3e leerjaar komen de studenten tussen de bijeenkomsten van de opleiding door telkens één dagdeel in kleine intervisiegroepjes bij elkaar. In de intervisie groep wordt verder gewerkt met wat er in de voorgaande 3-daagse is geleerd en wordt de volgende bijeenkomst voorbereid. Ook kan er in sessies of oefeningen op elkaar geoefend worden. De groepen worden tijdens de opleidingsdagen ingedeeld.

Overgang naar volgend leerjaar

Voor elk leerjaar geldt dat toelating niet vanzelfsprekend is. Aan het eind van ieder jaar wordt beoordeeld of doorstroming naar het volgende leerjaar toegestaan zal worden. Bij normale vordering van het leerproces zal dit meestal het geval zijn. Bij aarzeling kan doorstroming voorwaardelijk worden toegestaan of worden geweigerd. De beslissingen worden steeds genomen in open overleg met de student.

Klachtenprocedure

Spectrum is aangesloten bij de beroepsvereniging NVPA. Het NVPA heeft een eigen klacht- en tuchtrecht ontwikkeld waar alle NVPA leden aan gehouden zijn. De uitvoering van het klacht- en tuchtrecht is in handen gegeven aan een onafhankelijke klachtencommissie. Een vertrouwenspersoon maakt integraal deel uit van deze klachtencommissie, deze is de eerste contactpersoon bij klachten. Als je klachten hebt over ons of over onze werkwijze, neem allereerst hierover contact op met onszelf. Als we er samen niet uitkomen, heb je de mogelijkheid je klacht bij een onafhankelijke instantie in te dienen. Neem hiervoor contact op met het NVPA, tel. 0413 330680 of via de website www.nvpa.org

Aanmelding

Aanmelding kan door het 'Aanmeldingsformulier Aanlooptraject Opleiding' te downloaden van de website, in te vullen en op te sturen.

De opleiders

Dick Mostert

Sinds 1976 ben ik bezig met scholing en ervaring in het werken met mensen op het gebied van pastoraat en hulpverlening. Zo langzamerhand wordt het tijd van de opgedane inzichten iets door te geven aan anderen. Steeds meer kom ik er achter dat de manier waarop we in Spectrum werken in de grond verschilt van veel christelijke en niet-christelijke hulpverlening. Ik zou willen dat dit niet verloren gaat, de hartsverbinding in het contact met cliënten. Verwijzend naar de grote Orde van God en Zijn Liefde voor de wereld.

In mijn leven en werk ontdek ik steeds meer dat echt alles van God is, (zelfs de psychologie). Ik ben erg onder de indruk geraakt van de alomvattendheid hiervan. Ik heb geleerd me hierbij neer te leggen in mijn praktijk van werken. Waar ik me niet bij neerleg is dat we vaak prachtige scheppingswaarden van God zomaar prijsgeven aan mensen die helemaal niet in God geloven, terwijl God het gewoon gemaakt heeft. Graag zou ik van mijn ontdekkingen wat door willen geven aan andere hulpverleners en pastores En in de opleiding samen met de studenten hierin verder willen zoeken op dit spoor. Voor mij is de zoektocht nog niet afgelopen.

Philip Troost

Sinds 1994 werk ik met mensen. Eerst vijf jaar als gemeentepredikant, daarna tien jaar als studentenpastor en sinds het voorjaar 2005 ook als therapeut bij Spectrum. In deze vijftien jaren ben ik steeds gefascineerd geweest door de samenhang van geloofsvragen en psychosociale thema's. Daarom heb ik mijn studie Theologie ook aangevuld met verschillende opleidingen op het raakvlak van geloof en ervaring. Gaandeweg groeide er in de praktijk van mijn werk een integratie van pastoraat en therapie. Ik ben door de ervaringen in mijn pastoraal-therapeutische werk zo overtuigd geraakt van de noodzaak deze twee invalshoeken bij elkaar te brengen, dat ik nu ook erg enthousiast ben om deze visie in een opleiding verder te ontwikkelen en door te geven.